

[\[Til bilagsfortegnelse\]](#)

3. Udvikling af aktivitets- og samværstilbud til københavnere med psykiske lidelser (2015-0135051)

Socialudvalget skal drøfte og godkende Socialforvaltningens forslag til en grundstruktur for udvikling af aktivitets- og samværstilbuddene til københavnere med psykisk lidelse samt godkende, at der arbejdes videre i fire faglige spor.

INDSTILLING OG BESLUTNING

Socialforvaltningen indstiller overfor Socialudvalget,

1. At Socialudvalget godkender, at Socialforvaltningen arbejder videre med den lokale ramme for aktivitets- og samværstilbuddene i de fire områder Nørrebro, Amager, City og Nordvest i en samskabelsesproces med relevante lokale aktører og driftsherrer i perioden 15. august til 15. oktober 2015.
2. At Socialudvalget drøfter og godkender Socialforvaltningens forslag til en grundstruktur med fire faglige udviklingsspor og en omstilling af samværs- og aktivitetstilbuddene til københavnere med psykisk lidelse, jf. bilag 1.
3. At Socialudvalget godkender, at aktivitets- og samværstilbuddet Kontaktcentret Valdemarsgade omplaceres organisatorisk og økonomisk med sit nuværende budget på 3,4 mio. kr. fra "Borgere med sindslidelse" til "Udsatte voksne".

PROBLEMSTILLING

Socialudvalget bad i forbindelse med budgetseminaret i foråret 2014 Socialforvaltningen om at beskrive visionen for udviklingen af samværs- og aktivitetstilbuddene til københavnere med psykisk lidelse.

Socialudvalget vedtog den 21. januar 2015 følgende fem principper, der skulle være styrende for udviklingen af tilbuddene:

1. Den fremtidige brugergruppe i socialpsykiatrien skal opleve, at aktivitets- og samværstilbuddene i højere grad styrker københavnere med psykisklidelses individuelle recoveryproces.
2. Københavnerne med psykisk lidelse skal opleve større sammenhæng mellem aktivitets- og samværstilbuddene og de øvrige støttetilbud i socialpsykiatrien.
3. Københavnerne med psykisklidelse skal i højere grad opleve at få en sammenhængende støtteindsats på tværs af forvaltninger og sektorer.
4. Københavnerne med psykisk lidelse skal inkluderes i det ordinære samfundsliv.
5. Bedre udnyttelse af ressourcerne ved at have færre men større aktivitets- og samværstilbud.

Principperne betyder, at aktivitets- og samværstilbuddene skal spille en langt mere central rolle i socialpsykiatriens tilbud til københavnere med psykiske lidelser. Samtidig skal udviklingen af aktivitets- og samværstilbuddene medvirke til en omstilling af socialpsykiatrien, hvor flere københavnere med psykiske lidelser skal tilbydes en tidligere og mere forebyggende støtte til at mestre eget liv i egen bolig.

Med afsæt i Socialudvalgets grundlagspapir, pejlemærker og fremtidige socialstrategi og de fem principper for udviklingen af aktivitets- og samværstilbuddene har Socialforvaltningen skitseret en grundstruktur for udviklingen af aktivitets- og samværstilbuddene for københavnere med psykisklidelse. Forslaget bygger på input fra aktivitets- og samværstilbuddene og deres brugere. Grundstrukturen skal nu konkretiseres med inddragelse af relevante parter.

LØSNING

Formålet med udviklingen af aktivitets- og samværstilbudsområdet er at sikre en tidligere og mere forebyggende indsats for københavnere med psykiske lidelser, så de kan forblive i eget hjem trods alvorlige psykiske lidelser. En tidlig indsats har størst effekt og giver bedre rammer for borgerens mulige recovery, forstået som en højere grad af egenmestring, tilknytning til beskæftigelse/uddannelse og en højere livskvalitet for den enkelte københavnere (jf. Socialudvalgets pejlemærker).

I. Igangsættelse af lokale samskabelsesprocesser

Socialforvaltningen ønsker, at udviklingen af samværs- og aktivitetstilbuddene skal tage udgangspunkt i de lokale behov og udviklingspotentialer i områderne Nørrebro, Amager, City og Nordvest. Derfor foreslås det, at hvert af de fire socialpsykiatriske centre i områderne får til opgave at samle de lokale aktører, interessenter og driftsherrer af aktivitets- og samværstilbud. Disse grupper skal i hver sit område initiere og drive en samskabelsesproces, der har til formål at hvert byområde leverer et bud på, hvilke af de eksisterende aktiviteter og tilbud, der skal prioriteres i byområdet fremover – herunder hvilke der skal omlægges og eventuelt ophøre. Hvert byområdes bud for den fremtidige ramme for aktivitets- og samværstilbuddene vil tage udgangspunkt i:

- Den lokale dækningsgrad ift. aktivitets- og samværstilbud, herunder balancen mellem tryghed, tilgængelighed og omsorg på den ene side og diversitet, bydækkende initiativer og udvikling på den anden side,
- konkrete lokale udviklingsperspektiver, hvor borgere med sindslidelse kan inddrages og bidrage til gavn for området og borgere med sindslidelse og
- at hvert af de fire områder får ansvaret for at sætte en retning for det bydækkende arbejde med følgende faglige udviklingsspør: 1. Psykisk sårbare unge, uddannelse og beskæftigelse. 2. Livsstilsændringer og sundhed. 3. Udvikling af metoder til strukturerede forløb. 4. Understøttelse af samvær, netværk og aktive borgere

De lokale drøftelser skal tage udgangspunkt i en fremtidig økonomisk ramme, som vil blive udmeldt til grupperne ved opstarten. Det er en forudsætning for drøftelserne, at der er behov for at frigøre økonomiske ressourcer, når man fremover ønsker at udvikle kvaliteten på tværs af byen.

Samskabelsesprocesserne skal løbe i perioden 15. august til 15. oktober 2015.

2. En grundstruktur for udviklingen af samværs- og aktivitetstilbuddene

Socialpsykiatriens samlede brugergruppe er ikke ensartet. Dele af brugergruppen er ressourcerstærke aktive mennesker, mens andre er så forpinte af deres psykiske lidelser, at de kun vanskeligt kan komme ud af deres bolig. Dele af brugergruppen efterspørger i stigende grad forskelligartede aktiviteter, recoveryunderstøttende indsatser og mere fleksible åbningstider. Det er en forskellighed og fleksibilitet, som den nuværende socialpsykiatri ikke kan leve op til, men som kan realiseres ved en udvikling og omlægning af aktivitets- og samværstilbuddene. Målet er at flere brugere får gavn af tilbuddene og får mulighed for at træne færdigheder og få et aktivt liv.

I det følgende udfoldes Socialforvaltningens foreslåede grundstruktur for udvikling af aktivitets- og samværstilbuddene. Forslaget er en udmøntning af de principper, Socialudvalget vedtog og har to ben:

- En faglig omstilling fra enkelte lokale tilbud med egen faglig ramme til én samlet tilbudsvifte, der i fællesskab udvikler sit faglige fundament med fokus på rehabilitering/ recovery. Omstillingen tager udgangspunkt i fire faglige udviklingsspør, som beskrives i det følgende.

- En omstilling af tilbuddene, der skal understøtte den faglige omlægning. Omstillingen af tilbuddene indebærer at man på nogle af de adresser, hvor der i dag er samværs- og aktivitetstilbud, ophører med at yde tilskud til hel eller delvis drift. Formålet er at frigive økonomiske midler, der kan reinvesteres i en udvikling af aktivitets- og samværstilbuddene, så de kan bidrage til en mere rehabiliterende socialpsykiatri.

Forslaget er blevet til efter dialog med og input fra de selvejende organisationer, der driver aktivitets- og samværstilbud for kommunen samt socialpsykiatriens centerchefer, der driver de kommunale tilbud på området.

2.1. Mere rehabilitering – Den faglige omstilling af aktivitets- og samværstilbuddene

Forslagets ene "ben", den faglige omstilling, skal gøre tilbuddene mere attraktive for alle brugere – nuværende

som potentielle. Målet er, at samværs- og aktivitetstilbuddene bliver en ramme om personlig udvikling, uanset om den enkelte er inde i en god eller en dårlig periode ift. sin sygdom. Omstillingen tager udgangspunkt i de nævnte fire faglige udviklingsspor.

Grundstrukturen kræver kvalificering og afklaring af en række delelementer. Forvaltningen foreslår, at det i sin indledende fase sker i regi af de fire lokalt baserede samskabelsesprocesser, som er beskrevet ovenfor. Efterfølgende vil de fire socialpsykiatriske centre få ansvaret for at drive den bydækkende faglige udvikling indenfor hver deres udviklingsspor. Denne udvikling skal ske under fortløbende inddragelse af brugere og repræsentanter fra de selvejende og kommunale tilbud samt fra væsentlige samarbejdspartnere, eksempelvis andre forvaltninger og regionen, frivillige organisationer og faglige organisationer.

I det følgende beskrives de fire udviklingsspor kortfattet. Se desuden bilag I for en uddybning.

Spor 1. Psykisk sårbare unge, uddannelse og beskæftigelse

Center Nørrebro får ansvar for at nytænke og udvikle indsatsen overfor det stigende antal psykisk sårbare unge i tæt samarbejde med de unge selv samt andre private og offentlige ungetilbud som fx Region Hovedstaden, Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen, Socialforvaltningens børneområde og frivillige og private kræfter. Formålet er at sikre tidligere kontakt til de unge, så de ikke bliver tabt mellem "systemerne" i overgangen fra barn og voksen. De unge skal have et så normalt og inkluderende ungdomsliv som muligt og tilbydes en tidlig og forebyggende støtte, så behovet for mere indgribende støtte og botilbud kan forebygges. Det vil være et centralt element i ungeindsatsen at understøtte uddannelse og beskæftigelse for at give de unge de bedste muligheder for at være aktive og integrerede borgere.

Der skal desuden arbejdes med samværs- og aktivitetstilbuddenes bidrag til at styrke mulighederne for at brugerne kan komme i eller fastholde beskæftigelse. Der skal både arbejdes med beskæftigelse på ordinære og særlige vilkår, fx i form af brugerjobs eller oprettelse af socialøkonomiske virksomheder. Kvalificeringen skal ske i tæt samarbejde med Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen.

Spor 2. Livsstilsændringer og sundhed

Københavnere med psykiske lidelser lever betragtelig kortere og har en overdødelighed, som bl.a. er betinget af livsstil og somatiske lidelser og følgelidelser.

Et godt mentalt og fysisk helbred er et fundament for at man blander sig i samfundet, ligesom det modsatte kan være en barriere for inklusion. Motion og en sund livsstil kan være en vigtig forudsætning for at komme sig af en psykisk lidelse – og omvendt er mange københavnere med psykiske lidelser netop præget af dårligt helbred.

Undersøgelser viser, at mennesker med psykiske lidelser ofte gerne vil ændre livsstil, men har vanskeligt ved at benytte sig af de ordinære sundhedstilbud. Der er derfor behov for yderligere at kvalificere, aktivitets- og samværstilbuddenes arbejde med såvel fysisk som mental velvære og tilbuddenes arbejde med egentlige somatiske følger af psykiske lidelser, eksempelvis medicinforståelse, livsstilsændringer og psykoedukation. Center Amager vil lede dette kvalificeringsspor i tæt samarbejde med bl.a. Sundheds- og Omsorgsforvaltningens Sundhedshuse og forebyggende indsatser, Regionen og foreningslivet.

Spor 3. Udvikling af metoder til strukturerede forløb

Det tredje spor i grundstrukturen er en markant styrkelse og udvikling af strukturerede forløb. Forløb der skal give københavnere med psykiske lidelser konkrete værktøjer til at mestre livet med en psykisk lidelse og derved skabe større tryghed ved at flytte og bo i egen bolig. Center City får ansvaret for at kvalificere dette udviklingsspor i tæt samarbejde med bl.a. myndighedsområdet, Regionen og brugerne selv.

Et af formålene med at udvikle flere strukturerede forløb er, at københavnere med psykisk lidelse skal opleve en helhedsorienteret støtteindsats uanset, hvor støtten gives fra. Derfor skal der være større sammenhæng og glidende overgang mellem aktivitets- og samværstilbuddene og de øvrige støttetilbud i socialpsykiatrien, ligesom der skal være tættere samarbejde med andre forvaltninger og sektorer, således borgere med psykiske lidelser ikke slippes, uden at andre er klar til at tage over.

Der er desuden et ønske om, at samtænke aktivitets- og samværstilbuddene på Nørrebro med det nyligt etablerede akuttstilbud på Nørrebro til borgere i eget hjem. Akuttstilbuddet skaber tryghed ved, at brugerne altid kan ringe eller møde frem og blive mødt med omsorg, social støtte, vejledning og måske en overnatning. De lokale aktivitets- og samværstilbud tænkes at indgå i tæt samarbejde med akuttstilbuddet, så man kan støtte brugerne fleksibelt og kvalificeret, uanset om de er inde i en god eller en dårlig periode ift. deres sygdom.

I forlængelse af samtænkningen med akuttillbuddet skal der arbejdes videre med at etablere fælles psykiatrhuse med Region Hovedstadens Psykiatri. Huse, hvor brugerne mødes af den samlede vifte af tilbud og kan få udbytte af både social- og sundhedsfaglige kompetencer, uden at skulle visiteres og bevæge sig imellem tilbud.

Spor 4. Understøttelse af samvær, netværk og aktive borgere

Center Nordvest får ansvar for at kvalificere, hvordan fremtidens brugere af aktivitets- og samværstilbuddene bedst muligt kan være aktive medskabere af den støtteindsats, de selv mener, de har behov for. Københavnerne med psykiske lidelser skal fx via brugerpulje og årlig bydækkende brugermøder involveres i aktiviteter – ikke blot på de enkelte tilbud, men også på tværs af byen. I forlængelse heraf skal man styrke peer-to-peer-indsatsen (bruger- til-bruger-støtte) for at give brugerne mulighed for at være aktive og udnytte deres ressourcer og erfaringer til støtte for hinanden.

I dette udviklingsspor skal der arbejdes med, hvordan man hensigtsmæssigt kan koordinere aktiviteter, forløb og åbningstider dels på tværs af byens aktivitets- og samværstilbud, dels på tværs af geografiske og organisatoriske opdelinger og selvejende og kommunale tilbud. Formålet er at sikre, at den relevante hjælp og støtte er tilgængelig, når behovet opstår, så forværring og genindlæggelser forhåbentlig kan undgås.

Der skal også skabes et let overskueligt og tilgængeligt informationsmateriale om det samlede aktivitets- og samværstilbud i Københavns Kommune, og man skal orientere samarbejdspartnere (fx Regionens lokale psykiatriske centre) om tilbudsviften for at sikre, at københavnerne med behov får kendskab til eller bliver hjulpet hen til det mest relevante aktivitets- og samværstilbud. Københavnerne med psykiske lidelser skal have reel mulighed for at til- og fravælge aktiviteter og fællesskaber ift. deres individuelle behov og mulighed for at indgå i interessefællesskaber frem for fællesskaber der primært er baseret på den psykiske lidelse.

2.2. Færre tilbud i én sammenhængende tilbudsvifte – Omstilling af tilbuddene

Fremover ønsker forvaltningen én sammenhængende tilbudsvifte frem for en række af enkeltstående tilbud med egne aktiviteter, fagligt ståsted og åbningstider. Derfor indebærer det andet ”ben” i modellen en omstilling af tilbuddene fra enkeltstående lokale tilbud med få ressourcer til at blive til én sammenhængende bydækkende vifte af tilbud med fleksibel ressourceudnyttelse og fælles faglig udvikling.

Formålet med at reducere antallet af adresser er at overføre ressourcerne til de øvrige tilbud og muliggøre et reelt kvalitets- og aktivitetsløft på området – dvs. færre steder med flere ressourcer i stedet for mange steder med få ressourcer. Der vil dog fortsat være aktivitets- og samværstilbud spredt geografisk over hele byen. I prioriteringen af hvilke adresser, hvor der fremover ikke skal være aktivitets- og samværstilbud, vil der blive lagt vægt på geografisk placering, fysiske forhold på adressen, og om der i dag er mange borgere, der benytter tilbuddet.

3. Teknisk flytning af Kontaktcentret Valdemarsgade til udsatteområdet

Det foreslås, at Kontaktcentret Valdemarsgade, Valdemarsgade 21 Kbh. V. (drives af KFUM's sociale arbejde, 3,4 mio. kr.), overflyttes økonomisk og organisatorisk til Center for udsatte voksne og familier.

Baggrunden er, at tilbuddet i overvejende grad har brugere med misbrugsproblemer og at en flytning vil give bedre muligheder for faglig udvikling.

Overflytningen bidrager ikke økonomisk til omstillingen af aktivitets- og samværstilbuddene til borgere med psykiske lidelser, da midlerne følger med den eksisterende målgruppe til udsatteområdet. Den organisatoriske og budgetmæssige flytning får ikke konsekvenser for de københavnerne, der i dag benytter tilbuddet.

ØKONOMI

Det nuværende budget på i alt 3,4 mio. kr. til aktivitets- og samværstilbuddet Kontaktcentret Valdemarsgade omplaceres organisatorisk og økonomisk fra rammen ”borgere med sindslidelse” til rammen for udsatte voksne, jf. tabel I nedenfor. Omplaceringen har ingen økonomiske konsekvenser for det konkrete tilbud eller dets brugere.

At-punkt	Udvalg	Bevilling (nr. og navn)	Funktion	Indtægt (I) / Udgift (U)	Beløb i 1.000 kr.*(2013 p/l)				Varig? ja/nej
					2013	2014	2015	2016	

12/8/2015				Københavns Kommune					
I	SUD	1613 – Borgere med sindslidelse	5.38.59	U	-3.400	-3.400	-3.400	-3.400	Ja
I	SUD	1616 – Udsatte voksne	5.38.59	U	3.400	3.400	3.400	3.400	Ja
I alt					0	0	0	0	

Grundskitsen til udviklingen af området lægger op til en omlægning indenfor den nuværende økonomiske ramme. Det vil betyde forskydninger i den økonomiske fordeling mellem bydele og tilbud, eksempelvis ved at lukke eller sammenlægge, når flere tilbud ligger geografisk meget tæt, som det er tilfældet i Sydhavnen, på Indre Nørrebro og i Nord-vest.

Forvaltningen gør opmærksom på, at fire aktivitets- og samværstilbud til borgere med psykisk lidelse har bevillingsudløb i 2015. Det drejer sig om de to kommunale tilbud Fremtidsfabrikken (strukturerede forløb til unge med fokus på beskæftigelse) og Milepælen (eneste kommunale tilbud på Østerbro, der sikrer geografisk nærhed for bydelens beboere).

Derudover udløber driftstilskuddene til de to selvejende tilbud Muhabet (særligt fokus på psykisk lidelse hos borgere med anden etnisk baggrund) og Netværksstedet Thorvaldsens (100 pct. brugerstyret tilbud).

Når udfaldet af budgetforhandlingerne for 2016 er kendt og den endelige omstilling er godkendt i Socialudvalget, vil Socialforvaltningen udarbejde en plan for udmøntningen af den samlede ramme til aktivitets- og samværstilbud for borgere med sindslidelse.

VIDERE PROCES

Såfremt Socialudvalget godkender denne indstilling vil Socialforvaltningen invitere relevante parter til at indgå i de lokale samskabelsesprocesser i perioden 15. august til 15. oktober 2015.

På baggrund af de input der kommer fra lokale samskabelsesprocesser og Socialforvaltningens samlede vurderinger, vil Socialudvalget på mødet den 2. december 2015 få forelagt et konkret forslag en økonomisk og faglig indholdsmæssig omlægning af aktivitets- og samværstilbuddene, samt en plan for implementeringen heraf.

Anette Laigaard

/ Gitte Bylov Larsen

BESLUTNING

Kontorchef Gitte Bylov Larsen deltog under punktets behandling.

B stillede ændringsforslag om, at indstillingens 1. at-punkt blev ændret:

Fra:

”1. at Socialudvalget godkender, at Socialforvaltningen arbejder videre med den lokale ramme for aktivitets- og samværstilbuddene i de fire områder Nørrebro, Amager, City og Nordvest i en samskabelsesproces med relevante lokale aktører og driftsherrer i perioden 15. august til 15. oktober 2015.”

Til:

”1. at Socialudvalget godkender, at Socialforvaltningen arbejder videre med den lokale ramme for aktivitets- og samværstilbuddene i de fire områder Nørrebro, Amager, City og Nordvest i en samskabelsesproces med lokale aktører og driftsherrer i perioden 15. august til 15. oktober 2015.”

Der blev begæret afstemning om ændringsforslaget, som blev vedtaget enstemmigt.

Socialborgmester Jesper Christensen (A) stillede ændringsforslag om, at der blev tilføjet følgende at-punkter til indstillingen:

"4. at der fremsendes en procesplan for samskabelsesprocessen til Socialudvalget i starten af august 2015

5. at Socialudvalget får forelagt en status på sagen ultimo oktober 2015"

Ændringsforslaget blev vedtaget uden afstemning.

Indstillingen blev således godkendt i den ændrede form. Indstillingens 2. at-punkt blev ligeledes drøftet.

B afgav protokolbemærkning om:

"Vi ønsker et robust, varieret og mangfoldigt tilbud til københavnere med psykiske lidelser, baseret på brugenes ønsker i den samskabelsesproces Socialforvaltningen sætter igang."

C og V afgav protokolbemærkning om:

"Venstre og Konservative finder indstillingen i sin nuværende form ubearbejdet og usikker."

V og C finder således anledning til at rette kritik af forvaltningen. Det er yderst beklageligt, at bl.a. Mamma Mia og Fountain House ikke kan genkende den proces, der er blevet forelagt udvalget. Hverken Mamma Mia eller Fountain House genkender eksempelvis de oplyste brugertal (Fountain House har talt 65 brugere, mens forvaltningen tæller 6 brugere) eller har mødt de folk fra forvaltningen, der ifølge rapporten skulle ha' været på besøg.

Vi forventer således, at den fremadrettet proces i langt højere grad involverer de interesserede samarbejdspartnere og institutioner, og at de kan genkende sig selv i den endelige løsning. Det er afgørende for den endelige implementering."

[\[Til toppen\]](#)

BILAG

- 2015-0135051-2 - Forslag til fremtidig grundstruktur for aktivitets- og samværstilbud til borgere med psykiske lidelser
- 2015-0135051-3 - Henvendelse af 04.06.15 fra Lars, Bettina, Bettina, Per, Flemming, Carsten og Tina, brugere af Mamma Mia
- 2015-0135051-4 - Henvendelse af 18.06.15 fra Heike, bruger af Mamma Mia
- 2015-0135051-5 - Henvendelse af 15.06.15 fra Heike, bruger af Mamma Mia
- 2015-0135051-6 - Henvendelse af 22.06.15 fra Heike, bruger af Mamma Mia
- 2015-0135051-7 - Henvendelse af 22.06.15 fra Henrik Gunnerup, leder af Mamma Mia